

NOVA ULOGA MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA MIGRACIJE KAO AGENCIJE UJEDINJENIH NACIJA

Pregledni naučni rad

Primljeno/Recieved:
Prihvaćeno/Accepted:

Nežla BORIĆ

Sažetak

Inspiracija za rad i problem(i) koji se radom oslovljava(ju): Aktualnost savremenih migracija, problem migrantske krize i pokušaj globalnog odgovora na upravljanje migracijama.

Ciljevi rada (naučni i/ili društveni): Od svog osnivanja 1951. godine, Međunarodna organizacija za migracije se značajno prilagodila, prelazeći uglavnom iz regionalne organizacije logističke odgovornosti do globalne s puno širim nizom ciljeva, posebno u humanitarnim angažmanima. Cilj rada je ukazati na novu ulogu Međunarodne organizacije za migracije koja je postala UN-ova agencija 2016. godine, te njen značaj prilikom upravljanja migracijama, postavljanjem standarda i ostvarenjem ljudskih prava migranata i unapređenjem njihove dobrobiti.

Metodologija/Dizajn: U kontekstu rada koristio se dogmatski normativni metod i aksiološki metod kao specifični metodi u pravu. Urađena je metaanaliza podataka Međunarodne organizacije za migracije.

Ograničenja istraživanja/rada: Precizni podaci za BiH nisu dostupni, što predstavlja ozbiljno ograničenje za detaljnu komparativnu naučnu analizu.

Rezultati/Nalazi: Proširenje Međunarodne organizacije za migracije što ju je učinilo UN-ovom agencijom za migracije 2016. godine, jer UN nije mogao odgovoriti na krizu uzrokovanu velikim brojem migracija na globalnom nivou u okviru UNHCR-a koji se bavi isključivo izbjeglicama.

Generalni zaključak: Prije samo desetak godina države su bile nespremlne da se bave migracijama u kontekstu UN-a. Međutim, sada su spremne pregovarati o rezolucijama, deklaracijama i globalnim sporazumima, što je doprinijelo odlučivanju o ulasku IOM-a u sistem UN-a. Napredak koji je postignut, izgrađen je na regionalnim procesima, dijalozima i konsultativnim mehanizmima koji su započeli sredinom osamdesetih. Migracijskom upravljanju uopće nedostaju jake normativne osnove

koje bi pružile adekvatan odgovor na savremene migracijske tokove. Rezultat ovih tendencija je i usvajanje Globalnog sporazuma UN-a za sigurne, uredne i zakonite migracije iz 2018. godine.

Opravljanost istraživanja/rada: Savremeni tokovi međunarodnog prava migracije, uz klimatske promjene i terorizam, prepoznaju kao jednu od najvažnijih tema.

Ključne riječi

Međunarodna organizacija za migracije, Ujedinjene nacije, migracije, migrantska kriza

1. Uvod

Međunarodna migracija je važno globalno pitanje koje zahtijeva efikasniji sistem globalnog upravljanja. Migraciona kretanja su potaknuta nizom faktora poput socio-ekonomskih. Podaci Međunarodne organizacije za migracije (IOM, 2018) pokazuju da radnici migranti čine veliku većinu međunarodnih migranata na svijetu, osim toga česti razlozi za migracije su i sukobi koji dovode do porasta izbjeglica širom svijeta, kao i klimatske promjene.¹ Prema podacima Visokog komesarijata UN-a za izbjeglice (UNHCR) i IOM-a različito motivirana kretanja ljudi nikada nisu bila tako intenzivna. Države su pokazale spremnost u proteklom desetljeću da istraže načine unapređenja njihove saradnje unutar i izvan UN-a. Istovremeno, međunarodne organizacije zadužene za pomaganje državama u upravljanju kretanjem ljudi i zaštiti njihovih prava također su pokazale veću spremnost za međusobnu saradnju. Izazov za one koji zagovaraju međunarodnu saradnju jeste identifikacija pitanja i tematskih područja koja najviše odgovaraju globalnim, a ne nacionalnim odgovorima. Globalni dogovori o migraciji i izbjeglicama pružaju priliku za napredak u jačanju normi, principa, pravila i procesa odlučivanja.

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) ostaje nedovoljno istražena, uprkos njenom proširenju tokom posljednjih decenija, posebno u humanitarnoj sferi.² U ovom članku ispitat ćemo ključne faktore koji pokreću širenje IOM-a i implikacije režima prisilne migracije. Upr-

¹ Neki teoretičari čak smatraju da bi trebalo napustiti sam termin "migracije", jer on implicira dugoročno doseljavanje i kretanje radne snage od jedne države ka drugoj koje je tipično za 19. i 20. stoljeće. U 21. stoljeću koje karakterizira fluidnost, promjene vezane za oblasti saobraćaja, tehnologije i kulture čine normalnim da ljudi misle izvan granica i često ih prelaze kako bi ostvarili profesionalno napredovanje ili drugačiji način života. (Castles, 2010, str. 1566).

² Pecoud (2018) primjećuje: "IOM je dugo bio zanemarivana tema za istraživanje. Od 1990-ih je iskusio značajan rast, njegova uloga i vidljivost u globalnoj politici migracija se povećala, što je kulminiralo unapređenjem njegovog statusa u organizaciju povezanu s UN-om. To je dalo značajan zamah interesu za historiju, strukturu i aktivnosti IOM-a" (str. 1621). Jedan od razloga koje Pecoud navodi (2018), kada je riječ o nedostatku interesa istraživača za IOM, jeste to da u prvih 40 godina postojanja IOM nije bio stabilna organizacija i borio se za opstanak sve do 1989. godine. Također je bio percipiran kao "putnička agencija" za migrante, za razliku od dalekosežnih i normativnih ciljeva drugih organizacija, poput UNHCR-a i ILO-a (str. 1622).

kos nedostatku formalnog mandata za zaštitu, IOM se razvijao djelujući poduzetnički, koristeći svoju reputaciju efikasnosti i izražavajući različite uloge u aktivnostima, uključujući upravljanje migrantskim kampovima poslije katastrofe, prikupljanje podataka i pomoć migrantima u različitim krizama. Osvrnut ćemo se na napore IOM-a u ostvarivanju povećanog autoriteta i moći, uz naglasak da je razumijevanje humanitarnih angažmana IOM-a sada od suštinskog značaja za razumijevanje same organizacije, kao i prisilnog režima migracija.

Rad Ureda Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) na reagiranju na prisilnu migraciju detaljno je analiziran u literaturi, međutim uloga Međunarodne organizacije za migracije (IOM), ostaje nedovoljno istražena. Osnovana 1951. godine kao Privremeni međuvladin odbor za kretanje migranata iz Evrope (PICMME), IOM nije bio agencija UN-a, već je u septembru 2016. postao UN-ova "povezana organizacija".³ Nepostojanje dubinske analize IOM-a privlači pažnju, s obzirom na širenje agencije od devedesetih: njegov skup država članica porastao je sa 67 u 1998. na 173 u 2019. godini, dok se njegov budžet povećao od 242,2 miliona dolara u 1998. godini na 1.87 milijarde dolara u 2019. godini. Sa oko 13,844 zaposlenih u 436 ureda i dežurnih službi, IOM je po nekim procjenama velik koliko i UNHCR (IOM, 2019).⁴ Glavna prepreka IOM-u za preuzimanje vodeće uloge u upravljanju migracijama mogao bi biti njegov sistem finansiranja. Za poboljšanje globalnog upravljanja migracijama potreban je tok sredstava koja su vezana za operacije koje će omogućiti IOM-u da pojača svoju ulogu u zaštiti prava i sigurnosti migranata te pomaganju državama i drugim entitetima u razvoju i provedbi politika koje doprinose sigurnim, urednim i redovnim kretanjima ljudi širom svijeta (IOM, 2018).

Ovaj članak ispituje ključne faktore koji objašnjavaju proširenje IOM-a u posljednjih dvadeset godina i implikacije na režim prisilne migracije. Uviđajući da se najvećim dijelom širenje IOM-a može pripisati njegovom povećanom učešću u humanitarnim okvirima, smatramo da, unatoč nedostatku formalnog mandata za humanitarnu zaštitu, IOM napreduje djelujući kao poduzetnička institucija, koristeći svoj potencijal.

Konkretno, IOM je sebi odredio karakteristične uloge u aktivnostima uključujući upravljanje migrantskim kampovima nakon katastrofe, prikupljanje podataka i pomoć migrantima u krizama, nastavljajući balansirati kontroverze vezane za neki od njegovih poslova, kao što su "upravljanje migracijama" (Bradley, 2017). Razumijevanje humanitarnih angažmana IOM-a sada je od presudnog značaja za razumijevanje same organizacije, ali i samoga režima prisilnih migracija.

³ Tekst sporazuma kojim se precizno definira pozicija IOM-a u okviru UN-a donesen je Rezolucijom Generalne skupštine 25. 7. 2016. godine. Sporazumom su definirana važna pitanja poput osnovnih principa, saradnje i koordinacije, izvještavanja i razmjene informacija. (Agreement concerning the Relationship between the United Nations and the International Organization for Migration, 2016).

⁴ IOM snapshot. Geneva: IOM, 2019. https://www.iom.int/sites/default/files/about-iom/iom_snapshot_a4_en.pdf

2. Proširenje Međunarodne organizacije za migracije

Provizioni međuvladin komitet za kretanje migranata iz Evrope osnovan je 1951. godine, a transformiran je 1952. godine u Međunarodni komitet za evropske migracije (ICEM), da bi 1980. bio preimenovan kao Međuvladin odbor za migracije, a napokon je 1989. godine postao Međunarodna organizacija za migracije. U tom periodu ovo tijelo je evoluiralo od logističke agencije na regionalnom nivou do globalne organizacije koja radi u širokom rasponu dobrovoljnih i prisilnih migracija i posvećeno je – u teoriji, ako ne uvijek u praksi, upravljanju migracijama “u korist svih”⁵. Upravljanje migracijama služi kao “jednostavni okvirni” koncept pod kojim su grupirane raznolike aktivnosti, od doseljavanja izbjeglica, evakuacije, upravljanja kampovima, razvoja politike i obuke za suzbijanje trgovine ljudima, provođenja programa pritvora i dobrovoljnog pomaganja shema povratka za azilante koji nisu ostvarili pravo na azil.

Agencija dijeli svoj rad na četiri opća područja:

- (1) migracija i razvoj;
- (2) olakšavanje migracije;
- (3) reguliranje migracija i
- (4) bavljenje prisilnom migracijom (Bradley, 2017).

U određenoj mjeri rad IOM-a s prisilnim migrantima presijeca ove četiri oblasti, ali zauzima dio operativnog rada IOM-a, budžeta i resursa za osoblje.

Države članice IOM-a usvojile su novu viziju za organizaciju koja je identificirala dvanaest strateških prioriteta, mnogi od kojih se odnose na povećanu ulogu agencije u odnosu na prisilnu migraciju. Tu spadaju: a) uredno upravljanje migracijom i učinkovito poštovanje ljudskih prava migranata u skladu s međunarodnim pravom; b) sve veći napor u borbi protiv krijumčarenja ljudi, trgovine ljudima i drugih oblika “ilegalne migracije”; c) učešće u koordiniranom među-agencijskom humanitarnom djelovanju pružanjem podrške u hitnim i postkriznim kontekstima i olakšavanje dobrovoljnog povratka i reintegracije izbjeglica, interno raseljenih lica i ostalih migranata.

Do 2011. godine započeti projekti u hitnim i postkonfliktnim okolnostima su već predstavljali većinu IOM-ovog budžeta od 1,27 milijardi dolara. Procjena IOM-ovih napora za humanitarnu pomoć katalizira detaljan proces razvoja humanitarne politike koji je rezultirao izdavanjem nove politike pod nazivom “IOM-ovi principi humanitarnog djelovanja” u 2015. godini. Švedska je potakla IOM da se pridruži sistemu UN-a kao povezana organizacija i razvije svoju novu humanitarnu politiku, što agenciju izričito veže za osnovna ljudska prava i humanitarne principe.⁶ Ovaj pristup također ima u vidu značajne efekte interakcije između UNHCR-a i IOM-a u kontekstu evolucije režima prisilne migracije u kojem su države članice ograničile UNHCR-ovo angažiranje “novijim” oblicima raseljavanja

⁵ Jedna od pozitivnih strana migracija posebno dolazi do izražaja u diskursu o kretanju visokokvalificiranih kadrova na globalnom nivou koje se smatra naročito korisnim te se naziva profesionalnom mobilnošću, a ne migracijom. S druge strane, kad je riječ o kretanju tzv. “niže kvalificiranih” radnika ono se etiketira kao “neželjena migracija” (Castles, 2010, str. 1567).

⁶ Više o aktivnostima IOM-a u sferi humanitarne pomoći, pogledati kod Olin, Florin & Bengtsson (2008).

(kao što su prisilna migracija povezana s učincima klimatskih promjena)⁷ zbog zabrinutosti u vezi s njegovim kapacitetom da uspješno izvrši osnovni pravni mandat (Bradley, 2017). IOM i organizacije koje su mu prethodile dobili su mandat da omoguće uređenje migracijskih tokova općenito, uključujući i "migraciju izbjeglica" (Ustav ICEM-a, član 1. 3.). Značajno je da IOM to ne čini jer ima izričit mandat za zaštitu prava migranata, uključujući izbjeglice i interno raseljena lica.

Poput UNHCR-a, rad organizacije je u početku bio ograničen na Evropu, ali je to ograničenje na kraju uklonjeno u svjetlu potreba za koordiniranim međunarodnim odgovorima na prisilne migracije. UNHCR je delegiran da preuzme poslove pravne zaštite Međunarodne organizacije za izbjeglice, ali SAD, koji je dominirao u pregovorima oko uspostavljanja i UNHCR-a i PICMME-a, usprotivio se stvaranju operativne agencije UN-a koja je odgovorna za (prisilne) migrante. Američki Kongres je 1951. godine naredio da nema američkog finansiranja kao odgovora na raseljavanje stanovništva u Evropi.⁸ To je u početku sprečavalo snažnu operativnu ulogu UNHCR-a. Razumijevanje institucionalne moći u odnosu na IOM uključuje analizu načina na koji države koriste IOM kako bi posredno utjecale na druge aktere i pitanja, te kako se IOM institucionalno pozicionirao kako bi postigao željene ishode. IOM se u nekim aspektima široko koristio. Zapravo, u nekim segmentima historija IOM-a se u velikoj mjeri odnosi na interese država i institucionalne moći, s tim da Sjedinjene Države koriste IOM-ove prethodne institucije kao način da rješavaju pitanje migracija i raseljavanja bez potrebe za saradnjom sa SSSR-om ili ustupanjem snaga. IOM ostaje instrument vanjske politike, više nego druge međunarodne agencije, ali institucionalna moć u odnosu na IOM ne može se cijeliti odvojeno od ispitivanja UNHCR-a (UNHCR, 2018). Imati jednu međunarodnu organizaciju sa zaštitnim mandatom, a drugu, operativniju, služilo je interesima država članica čije su politike i ambicije u odnosu na upravljanje (prisilnom) migracijom često daleko od dosljedne.

Iako je IOM već dugo zastupljen kao agencija sa širokim interesom za migracije ljudi, u savremenom kontekstu i historijski gledano, organizacija je uglavnom radila s raseljenim licima, bilo da su izbjeglice ili interno raseljena lica. Ustav IOM-a usvojen je 1989. godine, nekoliko njegovih ciljeva odnosilo se direktno na rad organizacije s prisilnim migrantima i humanitarnog sektora općenito pružajući temelj za noviji prošireni humanitarni angažman. IOM-ove ponekad kontradiktorne i kontroverzne aktivnosti odražavaju ne samo njegov nedostatak izričite pravne zaštite mandata, nego i njegovu strukturu upravljanja i njegov status organizacije koja je sada vezana za UN. IOM je usvojio diskurs o ljudskim pravima, ali pogledi na njegove uloge i odgovornosti

⁷ Primjer malih pacifičkih otoka (Tuvalu, Kiribati i Vanuatu) kojima prijete apsolutno potapanje uzrokovano klimatskim promjenama i čije stanovništvo je već u značajnom broju izbjeglo na susjedne otoke (Fidži i Novi Zeland) i u susjedne države, predstavlja "lice" migracija uzrokovanih klimatskim promjenama (Jolly & Ahmad, 2014–2015, str. 217). Migracije uzrokovane klimatskim promjenama su dio problema, Jolly i Ahmad također skreću pažnju da degradacija okoliša dovodi do opasne utrke za prirodnim resursima koja može generirati nove sukobe, koji su, kao što je već spomenuto, također uzrok migracija.

⁸ Finansijski doprinos SAD-a IOM-u se mijenjao i u novijem periodu. Olin, Florin & Bengtsson (2008) u razmatranje uzimaju američko i finansiranje iz drugih izvora u periodu 2000–2007 i primjećuju da je SAD smanjio finansiranje za 20%, dok su doprinosi UN-ovih agencija, Evropske komisije i Ujedinjenog Kraljevstva narasli za 21% (str. 11).

značajno se razlikuju između njegove dvije glavne operativne jedinice – Odjeljenja za upravljanje migracijama i Odjeljenja za operacije i hitne slučajeve.

IOM je intenzivno proširio uključenost u prisilne migracijske krize koje su se odvijale u pozadini nedavnog rasta humanitarnih kriza širom svijeta. Prema istraživanju Olin, Florin & Bengtsson (2008) IOM je 2001. godine u budžetu imao 8,1 miliona USD za razvoj povezan s odgovorom na humanitarnu krizu da bi se 2008. godine taj iznos povećao na 13,3 miliona USD (str. 13). Međutim, ovi sami faktori ne mogu objasniti IOM-ovo širenje. Potrebno je spomenuti i nastojanje IOM-a da se strateški pozicionira, povećavajući kooperativnost i reputaciju logističke efikasnosti te napore za preduzetničko širenje u nova područja rada (Bradley, 2017).

Prošireni humanitarni angažman IOM-a pomogao je u otklanjanju nedostataka u režimu prisilne migracije, posebno u vezi sa raseljenim licima koja se ne kvalificiraju za status izbjeglice.⁹ Ipak, ako režim želi održati svoju posvećenost ključnim ljudskim pravima i humanitarnim načelima, ostaje jasna potreba za sistematičnijim uključivanjem pitanja zaštite u rad IOM-a i rješavanje neslaganja povezanih s njegovom stalnom uključenosti u kontroverzne aktivnosti poput “potpomognuti dobrovoljni povratak” (UNHCR i IOM često usko surađuju na potpomognutim dobrovoljnim povracima, mada IOM privlači najveći dio kritike).¹⁰ Postizanje veće koherentnosti u radu agencije, a zauzvrat veća snaga i utjecaj u režimu prisilne migracije, ograničena je konkurencijom između operativnih odjela IOM-a i konkurentnim pritiscima različitih ogranaka država članica IOM-a.

Dakako, pogled na moć i utjecaj IOM-a u režimu prisilne migracije izgleda vrlo različito u Ženevi i na terenu. U Ženevi IOM održava relativno malo sjedište, što znači da ima samo ograničeno prisustvo na međuagencijskim sastancima na kojima humanitarni akteri određuju dnevni red. Suprotno tome, posebno nakon velikih katastrofa, IOM ubrzava prisustvo na terenu kako bi postao jedna od najvećih operativnih agencija, koja vrši moć i utjecaj na različite načine, od koordinacije i raspodjele resursa do utvrđivanja dnevnog reda i lobiranja.

IOM je pozicioniran, poput većine glavnih međuvladinih organizacija koje su uključene u humanitarni odgovor, između nacionalnih država, međunarodnih režima za ljudska prava i neoliberalne uprave. Rad IOM-a je u različitom stepenu oblikovan prema principima ljudskih prava, državnim interesima i nastojanju da se prebacuju resursi, bilo da su to nevladine organizacije, međuvladine organizacije ili privatni akteri, robe i usluge koje su u nekim kontekstima pružale države, uključujući zaštitu, hitnu pomoć i podršku obnovi. Iako se IOM često u literaturi tretira kao institucionalna nepoznanica, ipak IOM se na mnogo načina može porediti s drugim međunarodnim organizacijama koje se nastoje razviti i ojačati svoj utjecaj. Ova analiza također naglašava stav da vršenje vlasti i moći IOM-a nije linearan proces: njegovo ponašanje na nekim frontovima umanjuje njegovu vlast i posljedično njegovu moć kao humanitarnog aktera u nastajanju, dok istovremeno, kroz druge aktivnosti, IOM jača svoju poziciju i doprinose na terenu (Bradley, 2017).

⁹ Više o statusu i međunarodnopravnoj zaštiti izbjeglica, vidjeti u UNHCR (2001, 2010).

¹⁰ Više o aktivnostima UNHCR-a i IOM-a te kritikama vezanim za rad ove agencije u oblasti povratka vidjeti kod Koch (2014). Naročito oštre kritike je upućivao Amnesty International (2003): “Amnesty International izražava zabrinutost da IOM nastavlja provoditi projekte u ime vlada, koji imaju negativan utjecaj na ljudska prava izbjeglica, tražilaca azila i drugih migranata” (str. 1).

IOM ne uživa jasne, delegirane ovlasti nad određenim pitanjem ili populacijom, kao što je to slučaj sa UNHCR-om i zaštitom izbjeglica i posebno je snažan u svojim retoričkim opredjeljenjima da poštuje volju svojih država članica kada delegiraju IOM da izvršava određene zadatke. Međutim, u tom se pogledu IOM razlikuje od ostalih međunarodnih organizacija po stepenu, ali ne i u prirodi.

U slučaju organizacija koje rade u režimu prisilne migracije, one zahtijevaju ovlaštenja na osnovu svojih napora da promoviraju prava i dobrobit onih koji su protjerani iz svojih domova. Od završetka hladnog rata, osnovna poruka IOM-a bila je da migracija može raditi "u korist svih", poruka koja otvoreno apelira na vlastiti interes države (kao što je to u slučaju prijema visokokvalificiranih radnika), ali je vjerovatno strateški način unapređenja slobodnog kretanja kao moralnog dobra.

Međunarodne organizacije svih vrsta često ističu svoju neutralnost, nepristrasnost i objektivnost na načine koji predstavljaju suštinski bitne moralne tvrdnje protiv partikularističkih stavova država.¹¹ Ustvari IOM, nastoji povećati svoj moralni autoritet kao humanitarni akter, ali i njegovati svoju zapaženu komparativnu prednost u zadovoljenju želja država. Mnogi unutar IOM-a smatraju da se IOM ne može nastaviti širiti u humanitarnoj sferi, koja ja snažno uvjetovana normativnim principima, bez namjernog povećanja moralnog autoriteta. Kako se taj proces razvija, IOM je u međuvremenu povećao raspoređivanje službenika za zaštitu u kontekstu nakon katastrofe, naglasio svoje praktične napore na unapređenju prava migranata i naglasio "de facto zaštitu" pruženu svojim aktivnostima.

IOM je u odnosu na agencije poput UNHCR-a postigao značajan napredak u razvoju ekspertize stručnjaka. Na osnovu njegovog učešća u situacijama raseljavanja u Ugandi (1972–4), Bangladešu (1973), Čileu (od 1973), Kipru (1974) i Vijetnamu (1975), reputacija IOM-a za logističku kompetenciju, posebno u humanitarnom transportu, pretvara se u značajan izvor stručnog autoriteta (Bradley, 2017). IOM koristi korporacijsku retoriku koja je na određenom nivou u tenziji s tradicionalnim modusima rada, principima i vrijednostima humanitarnog sektora i iz neke perspektive može umanjiti njegova ovlaštenja. Ipak, humanitarni svijet je također industrija koja se sve više odlikuje poslovno orijentiranim pristupima (i direktnom uključenošću profitnih korporacija), u kojima ugled IOM-a u pogledu efikasnosti i snažne logističke pozicije raste. IOM je dodatno ojačao svoj stručni autoritet povećanim ulaganjima u istraživanje i provođenjem procesa utvrđivanja standarda za radnike migrante u zemljama koje se suočavaju sa krizama.

Kako je IOM međunarodna organizacija kojom upravljaju države članice, bez neovisnih finansijskih sredstava i sa malo sistematski delegiranih ovlaštenja, mjera u kojoj IOM ima institucionalnu moć izrazito je ograničena. Međutim, IOM sigurno vrši prisilnu vlast nad nekim migrantima, poput onih koji žive u kampovima, a kojima je agencija, u skladu sa svojim mandatom, mogla ograničiti kretanje. Institucionalna moć se, također, vrši u kontekstu potpomognutog dobrovoljnog povratka. Ovisnost IOM-a o finansiranju zasnovanom na projektima čini ga relativno

¹¹ IOM mora održavati neutralnost i nepristrasnost (što u principu znači da sve grupe o kojima je riječ imaju pravo na iste humanitarne usluge). IOM je posvećen principu nezavisnosti kada je uključen u humanitarne aktivnosti te u svim drugim situacijama u kojima slijedi princip humanosti (IOM, 2015, Dio 3).

podređenim moći njegovih donatora¹² (vjerovatno čak i više nego druge međunarodne organizacije u režimu prisilne migracije, kao što je UNHCR, koji se oslanja na namjenske dobrovoljne priloge, ali ima više centralne podrške kroz sistem UN-a i veću mogućnost usmjeravanja sredstava u temeljne tematske programe i pitanja).

Razmatrajući trenutne i potencijalne buduće uloge IOM-a u režimu prisilne migracije, posebno je važno razmotriti na koje načine i u kojoj mjeri IOM, uprkos oslanjanju na finansiranje zasnovano na projektima, posreduje u prisilnoj vlasti svojih donatora i država članica odbijanjem poduzimanja određenih projekata koji predstavljaju probleme u pogledu poštivanja ljudskih prava i humanitarnih načela. IOM je pristao da učestvuje u nekim programima koje su ponudile utjecajne države članice, poput australijske inicijative za preusmjeravanje azilanata u Kambodžu, uprkos negativnim posljedicama zaštite.

Sve države potpisnice Njujorške deklaracije su potvrdile da će u potpunosti zaštititi ljudska prava svih izbjeglica i migranata, te da će u potpunosti poštovati međunarodno pravo, te, prema potrebi, međunarodno izbjegličko pravo i međunarodno humanitarno pravo. IOM je djelovao na pojačano prisustvo medija u odnosu na, primjerice, smrt azilanata koji pokušavaju prijeći Sredozemlje.¹³ Kroz takav medijski rad, IOM skreće pažnju na neuspjehe u zaštiti migranata (poput obustavljanja napora za traganjem i spašavanjem koje finansira EU). Utjecaj IOM-a se može ostvariti i kroz stratešku upotrebu informacija, uključujući prikupljanje nekih oblika podataka preko korištenja drugih. IOM je proširio svoje učešće u prikupljanju podataka u humanitarnim okvirima, aktivnost koja povećava obavezu, ali čak i tim više njegovu institucionalnu moć.

Sa svoje strane, IOM je nastojao povećati vlastitu institucionalnu moć u humanitarnoj sferi učešćem u utvrđivanju dnevnog reda, uključujući Svjetski humanitarni samit za 2016. godinu i Samit UN-a za izbjeglice i migrante u 2016. godini, i preuzimanjem veće odgovornosti kao vodeća agencija za koordinaciju i upravljanje kampovima koji su nastali nakon katastrofe. UNHCR u tom pogledu ima veliku ulogu, posebno u određivanju izbjegličkog statusa, ali IOM u tom pogledu također ima značajnu institucionalnu moć, posebno u odnosu na interno raseljena lica. Učešće IOM-a u vršenju institucionalne moći klasifikacijskim praksama je poraslo, jer je razvilo značajne nove uloge u prikupljanju i širenju podataka u humanitarnim okvirima, uključujući primjenu matrice za praćenje kretanja (DTM). Bilo eksplicitno ili implicitno prikupljanje podataka u kontekstima sukoba, nakon sukoba i nakon katastrofe često uključuje kategorizaciju ljudi kao raseljene ili neraseljene, i povećava utjecaj IOM-a na ostale aktere stavljajući IOM u položaj u kojem države i druge međunarodne organizacije dolaze u poziciju, da o njemu ovisе kvantitativni podaci o "broju slučajeva" koji su cilj humanitarnih intervencija.

¹² Iako je organizacija tokom prethodnih 20 godina rasla, kako u smislu država članica tako i u smislu budžeta, udio u budžetu koji zauzimaju redovni doprinosi država članica pada dok ukupni budžet organizacije raste. (Koch, 2014, str. 912).

¹³ Tražioci azila i migranti svih starosnih skupina masovno su se počeli kretati ka Evropskoj uniji 2014. godine, što je nastavljeno i u narednom periodu (Apap, Diaz & Urbina Trevino, 2017, str. 2). Sa preko milion migranata koji su došli u Evropu 2015. godina je obilježena kao godina migrantske krize. Različite krize u drugim dijelovima svijeta su dovele do najvećeg talasa migranata i izbjeglica u Evropi nakon Drugog svjetskog rata (Hagen-Zanker & Mallet, 2016).

Na osnovu ovog pregleda historijskog razvoja i usložnjavanja njegovih uloga, moguće je objasniti IOM-ov razvojni put do UN-ove agencije. Svemu ovome je naravno doprinio i fenomen sve intenzivnijih migracija u snažno povezanom svijetu kojima je potrebno upravljati, učiniti ih urednim i regularnim.

3. Globalno upravljanje migracijama

Iako je globalno upravljanje migracijama tema aktuelnih rasprava, historičari su često ukazivali na činjenicu da to nije nova ideja te da su međunarodne organizacije i prije intervenirale u način na koji države reguliraju međunarodne migracije (Pecoud, 2018, str. 1623). Svjetski izvještaj o migracijama Međunarodne organizacije za migracije iz 2018. godine sugerira da bi bolje razumijevanje migracija i regulacija migracija bili efikasniji, moramo uzeti u obzir važne geografske, demografske i geopolitičke varijacije pitanja migracije, kao i prepoznavanje mnogih međusobnih veza u analizi i donošenje politika o migracijama. Premda su ove temeljne spoznaje na mnogo načina očigledne, one su često ignorirane u javnim i političkim raspravama o migracijama i migrantima širom svijeta. Umjesto toga, one bi trebali biti u suštini rasprava o migracijama.¹⁴

Upravljanje migracijama predstavlja sistem institucija, pravne okvire, mehanizme i prakse čiji je cilj regulacija migracija i zaštita migranata, dakle sam termin treba shvatati mnogo šire od pukog upravljanja prelaskom državnih granica (Omelaniuk, 2012, str. 338). Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Visoki komesarijat UN-a za izbjeglice (UNHCR) i Međunarodna organizacija rada (ILO), tri su međunarodne organizacije sa najsnažnijim normativnim i operativnim mandatom u vezi sa globalnim upravljanjem migracijama, iako postoji čitav niz drugih institucionalnih aktera, koji igraju važne direktne i indirektne uloge. Ove tri organizacije djeluju tako da bi ojačale zajedničke pristupe migracijama naročito u kontekstu razvoja saradnje s drugim organizacijama poput Organizacije za sigurnost i saradnju u Evropi, Svjetske banke itd. Budući da počivaju na univerzalnim principima, one mogu uspostavljati šire veze koje vlade često ne mogu, iako su njihova ovlaštenja za izvršenje često vrlo ograničena (Omelaniuk, 2012, str. 341).

Ustav IOM-a ne definira ili ograničava populaciju koja može imati koristi od napora IOM-a u skladu sa njegovim mandatom i funkcijama. Ovo je omogućilo IOM-u da bude preduzetnički i fleksibilan kao odgovor na evoluirajuće političke i humanitarne potrebe. IOM je od 2001. godine sazivao godišnji Međunarodni dijalog o migraciji (IDM) kao ključni globalni forum koji okuplja relevantne učesnike, kako bi mogli razgovarati o novonastalim i složenim temama upravljanja migracijama. Usvojen je IOM-ov Okvir za upravljanje migracijama u 2015. godini. Okvir identificira bitne elemente za omogućavanje uredne, sigurne, redovne i odgovorne migracije (i mobilnosti) ljudi kroz planiranu i dobro vođenu migracionu politiku. Ona artikulira tri principa: (1) pridržavanje međunarodnih standarda i ispunjenje prava migranata; (2) formulacija politike korištenjem dokaza i pristupa cijele vlade; i (3) angažman s partnerima na rješavanju pitanja migracije i srodnih pitanja; i tri cilja: (1) unaprijediti socioekonomsko blagostanje migranata i

¹⁴ Hagen-Zanker i Mallett (2016) napominju da je prevencija dolaska migranata kroz strože granične kontrole u suštini uzaludna. Drakonske mjere na granicama obično vode ka prebacivanju tereta na susjedne države, ali ne prave nikakvu razliku kada je riječ o toku migracija na regionalnom nivou. Ljudi nastavljaju dolaziti i najjasnija opcija, naročito za evropske vlade, jeste bolje upravljanje migracijama (str. 8).

društva; 2) efikasno rješavanje dimenzija mobilnosti kriza; i (3) osigurati da se migracija odvija na siguran, uredan i dostojanstven način (IOM, 2018).

Odgovornosti UNHCR-a za operacije su se značajno prilagodile i proširile.¹⁵ UNHCR je primarna globalna institucija odgovorna za zaštitu i pomoć izbjeglicama, azilantima i osobama bez državljanstva (UNHCR, 2018). Prema Konvenciji o izbjeglicama, države se obavezuju da će saradivati sa UNHCR-om u vršenju njegovih funkcija, naročito u svrhu olakšavanja rada UNHCR-a, nadzor nad primjenom Konvencije predstavlja posebnu dužnost. U tom smislu, UNHCR je zadužen za implementaciju i provođenje Konvencije o izbjeglicama te promovira i nadgleda primjenu i poštovanje prava. Mandat UNHCR-a i funkcije su utvrđene statutom iz 1950. godine. Njegov osnovni mandat je pružanje međunarodne zaštite i traženje stalnih rješenja za izbjeglice. Statut također predviđa da se mandat i aktivnosti UNHCR-a razvijaju, na temelju uputa Ekonomskog i socijalnog vijeća UN-a (ECOSOC). UNHCR također saziva globalne konsultacije o utvrđivanju dnevnog reda, organizira sastanke visokog komesara, utvrđuje ključne izazove zaštite i objavljuje smjernice o međunarodnoj zaštiti kako bi pojasnio primjenu Konvencije. Njegov Izvršni odbor, koji se sastoji od 101 države članice, jedini je specijalizirani multilateralni forum na globalnom nivou odgovoran za doprinos razvoju međunarodnih standarda koji se odnose na zaštitu izbjeglica.

Operativna uloga ILO-a znatno je uža od bilo koje druge dvije organizacije, ali ona i dalje igra važnu normativnu funkciju. Pored svojih konvencija, ILO-ov neobavezujući multilateralni okvir o radnoj migraciji, usvojen je 2006. godine, i razvijen u kontekstu opće opredijeljenosti ILO-a za pristojan rad, predstavlja konsenzus tri grupe aktera koji čine upravljačku strukturu ILO-a – vlada, poslodavci i sindikati. Njegov je cilj pomoći državama u provođenju efikasnijih politika o migraciji radne snage,¹⁶ uključujući prava, zapošljavanje i zaštitu radnika migranata. Operativno, ILO podržava programe za jačanje socijalne zaštite migranata, poput pregovora o sporazumima koji omogućavaju određene pogodnosti, kao i sprečavanje trgovine ljudima, poboljšavanje praksi zapošljavanja migranata, poboljšavanje prepoznavanja kvalifikacija migranata, podržavanje reintegracije migranata i zaštitu radnika iz države prijema.

Iza ove tri ključne agencije UN-a, čitav je niz drugih institucionalnih aktera i mehanizama koji su relevantni za upravljanje migracijama na globalnom nivou. Priznajući složenost institucionalnog okvira Globalna migracijska grupa (GMG) je osnovana da promovira veću saradnju i koordinaciju. Sastoji se od 22 entiteta koji se redovno sastaju sa čelnicima agencija i na radnim nivoima. U svom referentnom smislu, GMG identificira uspostavljanje sveobuhvatnih i koherentnih reakcija institucija na međunarodnu migraciju i radi na osiguravanju punog poštovanja prava međunarodnih migranata, uključujući zaštitu posebno nezaštićenih migranata među ključnim prioritetima.

Konačno za međunarodne migracije važan akter je specijalni predstavnik generalnog sekretara za migracije i izbjeglice. Ured, osnovan 2006. godine, podržava i savjetuje generalnog sekretara u promicanju i zagovaranju UN-ove agende u vezi s međunarodnom migracijom i pruža

¹⁵ UNHCR je prisutan u 131 državi s uredima na 501 lokaciji i broji 12.088 članova osoblja. Regionalno gledano najprisutniji je u Africi (40%), a najmanje kapaciteta, tek 8%, locirano je u Evropi (8%) (UNHCR, 2018, str. 4).

¹⁶ Procjenjuje se da broj radnika migranata iznosi 164 miliona (ILO, 2018).

savjete o politici i koordinira angažman UN-ovih entiteta na pitanjima koja se tiču migracija. Ured je vodio napore na poticanju međunarodne saradnje, uključujući inicijative o specifičnim pitanjima kao što su migranti pogođeni krizom i koordinirat će rad na implementaciji Njujorške deklaracije o izbjeglicama i migrantima iz 2016. godine. Iz ove deklaracije je proizašao Globalni sporazum UN-a za sigurne, uredne i zakonite migracije iz 2018. godine, prvi sporazum koji je dogovoren među vladama i koji se odnosi na sve dimenzije migracije u međunarodnom pravu na sveobuhvatan način (Allinson, 2019).¹⁷ Globalni sporazum o migracijama predstavlja značajan dokument za rješavanje izazova povezanih sa savremenom migracijom i za poboljšanje upravljanja migracijama. Primarni cilj Sporazuma je osiguravanje sigurnih, urednih i zakonitih migracija (čl. 13). Prema sadržaju Globalni sporazum o migracijama sastoji se od četiri dijela. Nakon preambule slijedi prvi dio pod nazivom "Vizija i vodeći principi", u kojem se jasno navodi predanost država spomenutom zajedničkom cilju – poboljšanju saradnje u pogledu međunarodnih migracija, te zajedničkom razumijevanju i odgovornostima koje dijele u vezi s migracijama, a na opću dobrobit. U drugom dijelu nazvanom "Ciljevi i obaveze" sadržana su 23 cilja. Neki od ciljeva su korištenje tačnih podataka za razvoj politika utemeljenih na dokazima, minimalizacija faktora koji prisiljavaju osobe da napuste države porijekla, poboljšanje dostupnosti pravaca regularnih migracija, spašavanje života,¹⁸ smanjenje nezaštićenih osoba u migracijama, odgovor na trgovinu ljudima,¹⁹ uklanjanje diskriminacije, saradnja u pogledu povratka. Treći dio Sporazuma bavi se provedbom koja podrazumijeva usklađene napore država potpisnica i koherentan stav Ujedinjenih nacija, ali i saradnju i partnerstvo s migrantima, civilnim društvom, privatnim sektorom, vjerskim organizacijama i institucijama za zaštitu ljudskih prava, između ostalih. Posljednji dio pod nazivom "Praćenje i preispitivanje" fokusiran je na načine preispitivanja napretka provedbe Sporazuma. Iako nije pravno obavezujući, Sporazum o migracijama predstavlja okvir saradnje koji objedinjuje postojeće obaveze poštivanja ljudskih prava i ponavlja principe ne-retroaktivnosti i nediskriminacije koji su pravno obavezujući za sve države koje su ratificirale relevantne ugovore iz ovih oblasti.

¹⁷ Sporazum su odobrile države na sastanku na visokom nivou u Marakešu 10. i 11. decembra 2018. godine (Međuvladina konferencija 2018), Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UNGA) usvojila ga je 19. decembra 2018. godine. Međutim, Sporazum je bio predmet intenzivnih rasprava i naišao je na kritike vezane za pravni status i sposobnost da odredi postupke država u pogledu tretmana migranata.

¹⁸ Prema istraživanjima Međunarodne organizacije za migracije koje se obavljaju u sklopu projekta Missing Migrants, tokom 2017. godine na migratornim rutama umrlo je 3.514 migranata, od čega 2.410 na Mediteranu. Podaci preuzeti 15. 8. 2019. godine: <https://missingmigrants.iom.int/latest-global-figures> Ovaj broj je 2015. godine, koja je spomenuta kao godina migrantske krize, iznosio 3.899 (Hagen-Zanker & Mallett, 2016, str. 6). Prema EUROSTAT-ovim (2019) podacima 2.4 miliona imigranata je ušlo u EU iz ne-EU država u 2017. godini.

¹⁹ Pregled podataka o krijumčarenju migrantima dostupan je kod McAuliffe & Laczko (2016). Međutim, IOM ima značajnu ekspertizu u oblasti zdravstvene zaštite migranata i pomoći žrtvama krijumčarenja ljudima, te je uspostavio bazu podataka o suzbijanju trgovine ljudima zasnovanu na svom iskustvu u preko 20.000 slučajeva u kojima je pružio pomoć (Omelaniuk, 2012, str. 342).

Zaključak

Posljednjih godina došlo je do nespornog rasta dostupnih informacija i istraživanja, kao i interesa za migracije na globalnom nivou. Potaknuti kretanjima migranata velikih razmjera (uključujući i izbjeglice) i sve većim interesovanjem za međunarodnu saradnju u oblasti migracija, vlade, međunarodne organizacije i drugi akteri su uključeni u stalne napore da ojačaju pouzdanost informacija o migracijama. Globalni pregled migracija i migranata može dati uvid u globalnu migracijsku dinamiku i trendove. Poznato je da ljudi gube živote dok migriraju, posebno pri korištenju kanala koji se oslanjaju na usluge krijumčara i trgovaca ljudima.

Migracija nije izolirana pojava o kojoj se može učinkovito raspravljati i regulirati je bez razmatranja niza važnih međusobnih veza (npr. između politika različitih zemalja), razmjera i nivoa upravljanja, vrsta migracija, kategorija i migracione politike. Faktori koji potiču migracije su brojni, a odnose se na ekonomski prosperitet, nejednakost, nasilje, sukobe i klimatske promjene. Veliki broj ljudi migrira u inostranstvo iz razloga koji se odnose na posao i porodicu, drugi napuštaju svoje domove zbog sukoba, progona i katastrofa. Iako je rad glavni razlog zašto ljudi migriraju u inostranstvo, a radnici migranti čine veliku većinu međunarodnih migranata u svijetu, globalno raseljavanje uzrokovano sukobom, generaliziranim nasiljem i drugim faktorima je na veoma visokom nivou.

Utjecaj međunarodnih organizacija počiva na njihovoj sposobnosti da se predstavljaju kao legitimni autoriteti i pružaju pomoć zasnovanu isključivo na principima neutralnosti i nepristranosti. Detaljne historijske analize će vjerovatno osvijetliti evoluciju i šire uloge institucija kao što je IOM. Ovisno o izvorima svog ovlaštenja, međunarodne organizacije, uključujući IOM, vršit će vlast na poseban način i u različitom stepenu, bilo direktnom ili indirektnom regulacijom. Sada je jasno da IOM igra važnu ulogu u režimu prisilne migracije i ta će se uloga vjerovatno povećavati u budućnosti. IOM može pružiti daljnji uvid u pitanje migracija i njihovu različitu dinamiku.

Globalna nastojanja da se migracijama da međunarodni pravni okvir kroz dokumente kao što su Njujorška deklaracija i Globalni sporazum UN-a za sigurne, uredne i zakonite migracije predstavljaju angažman kojim se migracije nastoje urediti kako bi se njihove posljedice, pogotovo kad je riječ o ljudskim gubicima, smanjile. Neki od načina su povećanje sigurnosti na migratornim rutama, npr. uvođenjem većeg broja spasilačkih službi, naročito na Mediteranu, ali i implementacija humanijih politika u državama prijema utemeljenih na ljudskim pravima. Države potpisnice Njujorške deklaracije potvrdile su da će u potpunosti zaštititi ljudska prava izbjeglica i migranata uz puno poštovanje međunarodnog prava o ljudskim pravima, međunarodnog izbjegličkog prava i međunarodnog humanitarnog prava.

Od osnivanja IOM se razvijao u pogledu vrste i nivoa angažmana, od logističke agencije na regionalnom nivou do globalne organizacije koja je posvećena upravljanju migracijama. Upravljanje migracijama je složen i višestruk zadatak koji obuhvata sve: od doseljavanja izbjeglica, zaštite migranata, evakuacije, upravljanja kampovima do suzbijanja trgovine ljudima i pomažanja dobrovoljnog povratka. Od 2016. godine IOM je agencija Ujedinjenih nacija, ovim je UN priznao da je IOM nezaobilazan akter u području ljudske mobilnosti, te globalnog upravljanja migracijama, a uredne i sigurne migracije globalni cilj.

Bibliografija:

- Allinson, K. (2019). GCM Commentary: The Legal Status of the UN's Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration in International and UK Law. RLI Blog on Refugee Law and Forced Migration. Preuzeto 12. 9. 2019. sa: <https://rli.blogs.sas.ac.uk/2019/01/31/gcm-commentary-the-legal-status/>
- Amnesty International. (2003). Statement to the 86th Session of the Council of the International Organization for Migration. Geneva: Amnesty International.
- Apap, J., Adorna Diaz, D. & Urbina Trevino, G. (2019). A global compact on migration: Placing human rights at the heart of migration management. European Parliamentary Research Service. Preuzeto 12. 9. 2019. sa: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/614638/EPRS_BRI\(2017\)614638_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/614638/EPRS_BRI(2017)614638_EN.pdf)
- Bradley, M. (2017). The International Organization for Migration (IOM): Gaining Power in the Forced Migration Regime. *Refuge*, 33, (1), 97–106. Preuzeto 22. 9. 2019. sa: <https://refuge.journals.yorku.ca/index.php/refuge/article/view/40452>
- Caarls, K. (2016). NORFACE Research Programme on Migration, Migration in Europe: Social, Economic, Cultural and Policy Dynamics (2009–2014), Summary Report. Preuzeto 11. 9. 2019. sa: www.norface.net/wp-content/uploads/2016/06/Summary-Report-NORFACE.pdf
- Castles, S. (2010). Understanding global migration: A social transformation perspective. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36, (10), 1565–1586.
- EUROSTAT. (2019). Migration and migrant population statistics. Preuzeto 11. 1. 2020. sa: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics
- General Assembly. (2016). New York Declaration for Refugees and Migrants. Preuzeto 23. 9. 2019. sa: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_71_1.pdf
- The Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM). (2018). Preuzeto 23. 9. 2019. sa: https://refugeesmigrants.un.org/sites/default/files/180711_final_draft_0.pdf
- Hagen-Zanker, J. & Mallett, R. (2016). Journeys to Europe. The role of policy in migrant decision-making. London: Overseas Development Institute (ODI).
- International Labour Organisation (2018). Global Estimates on International Migrant Workers – Results and Methodology. 2nd ed. International Labour Office - Geneva: ILO. Preuzeto 6. 1. 2020. sa: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/--publ/documents/publication/wcms_652001.pdf
- International Organization for Migration (IOM) & UN. (2016, July 25). Agreement concerning the Relationship between the United Nations and the International Organization for Migration. A/RES/70/296.
- International Organization for Migration (IOM). (2015). IOM Humanitarian Policy: Principles for Humanitarian Action. C/106/CRP/20.

- International Organization for Migration (IOM). (2018). World migration report 2018.
- Preuzeto 28. 9. 2019. sa: <https://www.iom.int/wmr/world-migration-report-2018>
- Jolly, S., Ahmad, N. (2014-2015). Climate Refugees under International Climate Law and International Refugee Law: Towards Addressing the Protection Gaps and Exploring the Legal Alternatives for Criminal Justice. ISIL Year Book of International Humanitarian and Refugee Law, 14, 216–248.
- Koch, A. (2014). The Politics and Discourse of Migrant Return: The Role of UNHCR and IOM in the Governance of Return. Journal of Ethnic and Migration Studies, 40, (6), 905–923.
- McAuliffe, M. and F. Laczko (eds.) (2016). Migrant Smuggling Data and Research: A Global Review of the Emerging Evidence Base. IOM, Geneva. Preuzeto 30. 9. 2019. sa: https://publications.iom.int/system/files/smuggling_report.pdf.
- Olin, A., Florin, L. & Bengtsson, B. (2008). Study of the International Organization for Migration and its Humanitarian Assistance. Sida Evaluations, 40, 1–96.
- Omelaniuk, I. (2012). Global migration institutions and processes. U: Redpath-Cross, J., Perruchoud, R., & Opeskin, B. R. (ed.). Foundations of International Migration Law. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Pecoud, A. (2018). What do we know about the International Organization for Migration? Journal of Ethnic and Migration Studies, 44, (10), 1621–1638.
- Peters, A. (2018). The Global Compact for Migration: to sign or not to sign? EJIL: Talk! Preuzeto 22. 9. 2019. sa: <https://www.ejiltalk.org/the-global-compact-for-migration-to-sign-or-not-to-sign/>
- UN High Commissioner for Refugees (UNHCR). (2018). Global Report. Preuzeto 15. 9. 2019. sa: http://reporting.unhcr.org/publications#tab-global_report&_ga=2.208318610.1653077850.1575387222-93816172.1553005121
- UN High Commissioner for Refugees (UNHCR). (2010). Convention and protocol relating to the status of refugees. Geneva: UNHCR. Preuzeto 28. 9. 2019. sa: <https://cms.emergency.unhcr.org/documents/11982/55726/Convention+relating+to+the+Status+of+Refugees+%28signed+28+July+1951%2C+entered+into+force+22+April+1954%29+189+UNTS+150+and+Protocol+relating+to+the+Status+of+Refugees+%28signed+31+January+1967%2C+entered+into+force+4+October+1967%29+606+UNTS+267/Obf3248a-cfa8-4a60-864d-65cdfce1d47>
- UN High Commissioner for Refugees (UNHCR). (2001). Refugee Protection: A Guide to International Refugee Law. Preuzeto 16. 9. 2019. sa <http://www.refworld.org/docid/3cd6a8444.html>
- United Nations Summit for refugees and migrants. (2016). UN New York declaration for refugees and migrants underlines role of disasters. Preuzeto 14. 9. 2019. sa: <http://www.ieudl.eu/universal-level/un-new-york-declaration-for-refugees-and-migrants-underlines-role-of-disasters/>

NEW ROLE OF THE INTERNATIONAL ORGANISATION FOR MIGRATIONS AS AGENCY OF THE UNITED NATIONS

Review paper

Abstract

Reason(s) for writing and research problem(s): The topicality of modern migrations, the problem of the migrant crisis and the attempt to respond globally to migration management.

Aims of the paper (scientific and/or social): Since its founding in 1951, the International Organization for Migration has adapted significantly, moving mainly from a regional organization of logistical responsibility to a global one with a much broader range of objectives, especially in humanitarian engagements. The aim of the paper is to point out the new role of the International Organization for Migration, which became a UN agency in 2016, and its importance in managing migration, setting standards and realizing the human rights of migrants and improving their welfare.

Methodology/Design: In the context of the paper, the dogmatic normative method and the axiological method were used as specific methods in law. A meta-analysis of data from the International Organization for Migration was performed.

Research/work limitations: Precise data for BiH are not available, which is a serious limitation for a detailed comparative scientific analysis.

Results/Findings: The expansion of the International Organization for Migration made it the UN Migration Agency in 2016, as the UN could not respond to the crisis caused by the large number of migrations globally within the UNHCR, which deals exclusively with refugees.

General conclusion: Only a decade ago, states were unprepared to deal with migration in the context of the UN. However, they are now ready to negotiate resolutions, declarations and global agreements, which has contributed to the decision on IOM's entry into the UN system. The progress that has been made, has been built on regional processes, dialogues and consultative mechanisms that began in the mid-1980s. Migration management in general lacks strong normative bases that would provide an adequate response to modern migration flows. The result of these tendencies is the adoption of the UN Global Compact for safe, orderly and legal migration from 2018.

Justification of research/work: Contemporary trends in international migration law, along with climate change and terrorism, are recognized as one of the most important topics.

Key words: International Organization for Migration, United Nations, migration, migrant crisis

Podaci o autoru

Nežla Borić, vanredna profesorica na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

E-mail: n.boric@pfsa.unsa.ba